

מעדני אשר

גליון תנ"ה (שנה י')

חג הפסח

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

האם יש חיוב לאכול כמה שיותר מצה בכזית הראשון משום דשמה אנו לא בקיאים בכזיתים?

איתא בגמ' יומא פי עיימ א' אמר רבי אלעזר האוכל חלב בזמן הזה צריך שיכתוב לו שיעור, שמה יבא בית דין אחר וירבה בשיעורין ולא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול.

יש להקשות: אי"כ מדוע במצות התלוי באכילה כגון כזית מצה, לא מצינו מי שיאמר שיש חיוב לאכול כמה שיותר בכזית הראשון, כדי לצאת החשש שמה אינו שיעור כזית, כך מקשה ברשי"ש יומא פ', וכן בשפת אמת.

ומתריצים: דבקיום מצות עשה למשל בכזית מצה אין צריך להרבות ולאכול, דלעולם אין עליו חיוב אלא כפי השיעור של הבי"ד שבאותו זמן דאין לך אלא שופט שבימך רק לענין הבאת קרבן אם יהי אז השיעור יותר אין רשאי להביא קרבן, כך תירץ שפת אמת יומא פי עיימ א', וכן הרשי"ש יומא פי עיימ א'.

האם מצות אכילת מצה הוי מצוה היחידה בזמננו דהוי דאורייתא?

הנה בשו"ת חתם סופר חו"מ השמטות סימן קצ"ו כתב ומצוות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשאר לנו מכל מצוות אכילה שבכל התורה, אין לנו פסח ולא קדשים לא תרומה ולא מעשר שני רק מצוה אחת משנה לשנה.

יש להקשות על דבריו: ממצוות אכילה בליל יום טוב ראשון של סוכות, דהויא נמי מצות אכילה דאורייתא.

ותירצו: ששם לא נאמר בתורה לאכול, אלא לשבת בסוכה, ועל ידי האכילה מתקיימת מצוות ישיבה בסוכה.

יש להקשות: ממצוות אכילה בערב יוה"כ.

יש שתירצו: שהחת"ס ס"ל דהוי מצוה דרבנן, או שהוא רק מצוה כדי לבטל את העינוי ביוה"כ, ולא מצוות אכילה לשם אכילה.

ובמשנה ברורה סימן תקכ"ט ס"ק י"א שיש מצוה לאכול בשר ביום טוב, אך רק לפי היכולת ומשמע שאין זה חובה גמורה, אלא רק משום ושמחת, אך אין חובה דוקא באכילת בשר בזמן הזה שאין קרבן שלמים.

מדוע יושבים כשמברכים ברכת על אכילת מצה הרי ברכת המצות צריך לברך בעמידה?

קימ"ל אור"ח סימן תע"ה ס"ק א' דכשאוכל המצה של מצוה מברך ב' ברכות, על אכילת מצה, והמוציא לחם מן הארץ, בענין מדוע אין מברכים שהחיינו על אכילת מצה עיין במעדני אשר פרשת בא תשי"ג, בענין אם שכה לברך ברכת המוציא בליל פסח האם לא יצא דהויא כאילו גזול, עיין בספר מעדני אשר חג הפסח עיימ צ"ו אריכות נפלא בענין זה.

יש להקשות: מדוע מברכים ברכת על אכילת מצה בישיבה, הרי קימ"ל בית יוסף אור"ח סימן ח' בשם הירושלמי, וכן במגן אברהם אור"ח סימן ח' דברכת המצות צריך לברך מעומד, אי"כ ברכת אכילת מצה דהויא ברכת המצות צריך לברך מעומד, אי"כ מדוע מנהג העולם שמברכים בישיבה, כך מקשה הפרי מגדים בפתיחה להלכות ברכות ס"ק י"ח, וכן בשפת אמת מגילה כ"א עיימ א'.

איכא כמה תרוצים:

א ברכת על אכילת מצה, דומה לברכת הנהנין, לכן יכול לברכה בישיבה כמו ברכת הנהנין, כך תירץ הפרי מגדים הלכות ברכות בהקדמה אות י"ח.

ויסוד זה: כבר קדים בספר האשכול ריש סימן כ"ג שכתב דהא דקימ"ל ברכת המצות בעמידה, היינו ברכות המצות שאין בהן הנאה, אבל ברכות הנהנין כאכילת מצה וסוכה וקידוש והמוציא וברכת המזון אין צריך, ולא אינו מימינו מי שיברך מעומד.

ב לפי שכל הלילה הוא מיסב דרך חירות, לכן יכול לשבת אף בעת ברכת על אכילת מצה, כך תירץ הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל הליכות ארחות הלכה אור"ח הערה 253.

ג ע"פ מה שכתב בפני יהושע מגילה כ"א דהא דברכת המצות מעומד, ה"מ במצוות שצריך לעשות מעומד, לא עדיפא הברכה וצריכים לעשות מעומד, אבל במצות שגוף המצות עושים מיושב אפשר לברך הברכה נמי בישיבה, לפי הני"ל אתי שפיר, דכיון דעצם אכילת מצה מקיימים בישיבה, אי"כ הברכה אפשר נמי בישיבה, כך תירץ שפת אמת מגילה כ"א עיימ א', ועיין במור וקציעה אור"ח סימן ח', ובמגן גבורים שם, ובפרי מגדים.

אבל בשפת אמת: תמה על חילוק זה, וכתב דמסתמא דירושלמי משמע דבכל אופן ברכת המצות בעמידה ואינו תלוי במצוה ומניח קושיא זו בצ"ע, ועיין שדה חמד כללים בפאת השדה מערכת ב' סימן כ"ט, ועיין בספר הנפלא שואל כענין לדידי הגאון רבי שלמה בלום שליט"א עיימ רפ"ז.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד הרב ראובן ברייש שליט"א מנכ"ל מוסדות בעלזא בני ברק לעילוי נשמת אביו הרב פנחס בן הרב ראובן ז"ל נלב"ע י"ז ניסן תשמ"ט ת.ג.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב מאיר יעקב ברנט שליט"א ראש הקהל הדסידי ערלוי לעילוי נשמת אמו מרת איידל בת מאיר יעקב ע"ה נפטרה כ"ב ניסן תשכ"ה ת.ג.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א מנכ"ל מפעל הלבשה הדסידי בעלזא ירושלים לזיכוי רבבות לרגל חג הפסח יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי הלציו יעליח בכל אשר יפנה

ברכת מזל טוב ליריד נפשי כאח לי הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א נאמן בית רבותה"ק לרגל השמחה הגדולה במעונו שמחת אירוסיו נכדו בכורו הבה"ח מורנו יעקב שמריהו בינדר נ"י מבחירי ישיבת צאנז בן לחתנו הגאון רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א רב ביהמ"ד צאנז בית שמש עב"ג בת הגאון רבי אשר זאב שרייבר שליט"א מו"צ בביתר עילית יהא רעוא שיוכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי הלציו ויעליח בכל אשר יפנה

החבר: רביצ' אלה צבי אטאן יושלים

אכל מצה בלא הסיבה ואח"כ בא רבו אצלו

האם צריך לאכול עוד הפעם מצה?

קימ"ל סימן תע"ב ס"ז שמי שאכל מצה בלא הסיבה לא יצא, ודעת הרמ"א שלכתחילה צריך לאוכלו שוב בהסיבה, בענין איד אכלו מצות בליל הסדר בעזרה, הרי אין ישיבה בעזרה ואינו יכול להסב עיניו בספר מעדני אשר חג הפסח ע"מ קי"ט.

יש לחקור מה הדין כשאדם שכח ואכל מצה בלא הסיבה, ואח"כ כשזוכר לאכול שוב, בא אליו רבו ופטור מהסיבה, האם יאכל שנית מצה בלא הסיבה, כיון שעתה אינו רשאי להסב לא יתקן באכילתו השניה מה שפגם בראשונה, או יש לומר שבאכילתו הראשונה לא קיים המצוה כדון, לפי שהיה חייב להסב, ואכל בלא הסיבה, אבל עכשיו כשהגיע רבו, פטור הוא מהסיבה וכשאוכל בפניו בלא הסיבה מקיים המצוה כדון.

הנה בחשוקי חמד פסחים ק"ח נשאל בזה:

ומסיק: כעין נידון זה מצינו לגבי מי שלא אמר יעלה ויבא במנחה של ראש חודש, שדנו הראשונים אם צריך להתפלל ערבית שתיים, כיון שבין כה לא יזכיר של ראש חודש, עיין תוס' ברכות כ"ז ע"מ ב' ופסק השו"ע סימן ק"ח סעיף י"א שחייב להתפלל במוצאי ראש חודש פעם נוספת מדין תפילת נדבה, ועייש במשני"ב ס"ק ל"ד ונראה לענ"ד שאף בענינו יחזור ויאכל בלי הסבה, כיון שבאכילה הראשונה לא יצא ידי חובה, ועתה באכילה השניה מקיים מצוות אכילת מצה כתיקונה, ויש עוד להוסיף דכשאוכלים לפני הרב, דרך החירות הוא לאכול בלי הסיבה, והוא גם כן אכילה דרך חירות הגם שלא היסב דא"כ היו צריכים לכתוב הפוסקים שלכתחילה אין לאכול לפני הרב משום שמפסידים מצות הסיבה, ולא שמענו כזאת, ש"מ דהוי דרך חירות.

ובספר הנפלא פרדס יוסף על הגדה של פסח לדידי הגאון רבי גמליאל הכהן רבינובין שליט"א ע"מ קכ"ה נמי דן בזה וכתב ששאל שאלה הנ"ל להגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי שליט"א ופסק צריך לחזור ולאכול בלא הסיבה.

מדוע מי שאכל מצה בלא הסיבה צריך לחזור ולאכול

הרי יכול לצאת במצה שאוכלים בכורך?

קימ"ל בש"ע אור"ח סימן תע"ב ס"ק ז' כל מי שצריך הסיבה אם אכל או שתה בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור ולאכול ולשתות בהסיבה.

יש להקשות: הרי כל הטעם שחייב לאכול מצה בפני עצמה, ולא יוצא ידי חובת מצוות אכילת מצה באכילת כורך, משום דאתי מרור דרבנן ומבטל למצה דאורייתא, כמבואר בגמ' פסחים קט"ו ע"א אם כן מאחר וחייב ההסיבה הוא רק מדרבנן, נמצא דבאכילתו הראשונה בלא הסיבה כבר יצא ידי חובת אכילת מצה מהתורה, ומה שצריך לחזור ולאכול בהסיבה הוא רק מדרבנן, וא"כ לכאורה יצא ידי חובתו בכורך, דמצה זו חיובה היא רק מדרבנן כי את דאורייתא כבר קיים, וגם מרור רק דרבנן ואינם מבטלים זה את זה, כך מקשה בשו"ת מהרש"ם ח"ו או"ח סימן ל"ח, וכן בשו"ת בנין שלמה חלק ב' סימן ל"ג אות ג', וכן במקראי קודש פסח חלק ב' סימן ל"א אות ב'.

איכא כמה תרוצים:

- א. לדידן איכא נמי ספיקא שמא הלכה כרבנן דאין מצוה בכריכה והוי רשות וחייב הסיבה דרבנן, א"כ כיון שכבר אכל מרור בפני עצמו אתי רשות דמרור ומבטל למצה דרבנן, כך תירץ בשו"ת מהרש"ם חלק ו' סימן ל"ח.
- ב. מיירי בכזית של אפיקומן, דכבר אכל את הכורך, כך כתוב בהגדה של פסח עם פירושי גאון ווילנא שכך תירץ הגר"ש הכהן מוילנא ז"ל.

מי שרוצה לאכול מרור בהסיבה האם מותר?

קימ"ל אור"ח סימן תע"ה ס"ק א' יקח כזית מרור ויאכלנו בלא הסיבה, בענין מה יותר מהודר לכתוש את המרור או לאכול שלם כמו שהוא עיניו בספר מעדני אשר חג הפסח ע"מ קכ"ה.

וטעם הדבר: כיון שהוא זכר לעבודת אינו אוכל בהסיבה, כך כתב במשנה ברורה אור"ח סימן תע"ה ס"ק י"ד.

יש לחקור אם רוצה להחמיר לאכול מרור בהסיבה האם רשאי או דילמא אינו רשאי וצריך לחזור בלא הסיבה.

הנה הבית יוסף אורח חיים סימן תע"ה כתב וז"ל אף על גב דמרור אינו צריך הסיבה אם רצה לאכול בהסיבה אין בכך כלום.

ומביא ראיה: מדברי הרמב"ם פ"ז ה"ח שכתב אימתי צריכין הסיבה בשעת אכילת כזית מצה ובשתיית ארבע כוסות, ושאר אכילתו ושתייתו, אם הסב הרי זה משובח, ואם לאו אינו צריך, ומדלא כתב אבל מרור אינו אוכלו בהסיבה, משמע שאם רצה לאכול בהסיבה אין בכך כלום.

אף על גב דאיכא למידחי: דאכילתו ושתייתו משמע אכילה ושתייה שאינה של מצוה, ולאפוקי אכילת מרור כתב כן י"ל דהיינו כי היכי דלא נימא דאכיל מרור בהסיבה הוי משובח, עיין בשו"ת דברי יציב אור"ח סימן ר"י שהקשה איד היה עולה על הדעת שמרור ג"כ משובח בהסיבה, דמה חירות שייך בויםרורו חייבים אבל אין הכי נמי שאם רצה לאכול בהסיבה אין בכך כלום.

ובפרי חדש סימן תע"ה העיר על הבית יוסף: דכיון שהוא זכר לעבודת ראוי היה שלא יאכל אותו בהסיבה דהויא תרתי דסתרי, ומסיק דמ"מ הבית יוסף צודק.

ומביא ראיה: מהא דאמרין בגמ' פסחים ק"ח ע"א יין איתמר משמיה דרב נחמן צריך הסיבה, ואיתמר משמיה דרב נחמן אין צריך הסיבה, ולא פליגי הא בתרתי כסי קמאי הא בתרתי כסי בתראי, אמרי לה להאי גיסא ואמרי לה להאי גיסא, אמרי לה להאי גיסא תרתי קמאי בעי הסיבה, דהשתא הוא דקא מתחלא לה חירות, תרי כסי בתראי לא בעי הסיבה מאי דהוה הוה, ואמרי לה להאי גיסא אדרבה תרי כסי בתראי בעי הסיבה ההיא שעת דקא הויא חירות, תרי כסי קמאי לא בעי הסיבה דאכתי עבדים היינו קאמר, ומסיק בגמ' השתא דאיתמר הכי ואיתמר הכי, אידי ואידי בעי הסיבה, חזינן דאע"ג דיש סברא שלא להסב בכוסות הראשונות דאכתי עבדים היינו, מ"מ אם רוצה להסב רשאי דהרי כך מסקינן בגמ', א"כ ה"ה לגבי מרור.

ועוד ראיה: דהרי מצה דהויא לחם עוני, ואנו אוכלין אותה דרך חירות, אלא שלא חייבו במרור לאכול דרך חירות לפי שאין בה אלא זכר לשעבוד, משא"כ במצה דהויא זכר לחרות שלא הספיק בציקם להחמיץ עד שנגאלו.

אבל בברכי יוסף אורח חיים סימן תע"ה דחה ב' הראיות: דאף אמנם דלמ"ד תרי כסי קמאי לא בעו בסבה משום דעבדים היינו ומ"מ רשאי להסב, מכל מקום לא דמי למרור, משום שאין הכוסות עצמם זכר לעבודת, אלא אדרבא ד' כוסות זכר לדי' לשונות של גאולה, אבל מרור דאיהו גופיה זכר לעבודת, נימא דאינו רשאי להסב.

וגם אין ראיה ממצה דהוי לחם עוני: דיש בה חירות גם כן, שלא הספיק בצקם, ולהכי בעיא הסבה, לא כן מרור כולו מרור, ואינו אלא זכר לעבודת, אימא דאינו רשאי להסב.

ולענין הלכה: פסק המשנה ברורה אור"ח סימן תע"ה ס"ק י"ד דאם רוצה להסב במרור רשאי.

מה עשו בני ישראל עם הקרבן פסח כשיצאו ממצרים?
בפרשת בא י"ב ל"ד וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארותם
צרות בשמלותם על שכמם.

ובמכילתא איתא משארותם שיורי מצה ומרור או אינו אלא פסח, כשהוא אומר לא תותירו ממנו עד בקר הרי פסח אמור שלא היו רשאים להותירו.

יש להקשות: הרי אף הנותר הוצרכו לשרפו, דהא איכא עצמות שיש בהם מוח שצריך שריפה בששה עשר כדאיתא במשנה פסחים פ"ז מ"י העצמות והגידים, א"כ מדוע לא הוציאו את זה כדי לשרוף, כך מקשה בפנים יפות פרשת בא.

ומתוך: דכיון דאותן עצמות כיון שנותרו ואין ראויים לאכילה שוב לא היה אוכל נפש ולא היו מותרים לשאת על שכמם.

ובמשך חכמה שם כתב: דנראה דשרפו הנותר ביום טוב, אף על גב דאסור לשרוף, משום דאמר רב אשי דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה, משום דעשה ד"שבתון" כתוב ביום טוב, וכל זמן שלא ניתן השבת לא נאמר שבת ביום טוב, דכולהו מקדושת שבת. ואז קודם מתן תורה עדיין לא נאמר שבתון ביום טוב, והרי דחי עשה ללא תעשה, ולכן שורפין הנותר ביום טוב.

וכן כתב בשו"ת ז"ע אברהם סימן ז': כתב דמוכח מהמכילתא: דהיו שורפין הפסח שנשארו ביום טוב והא אין שריפת קדשים דוחה יום טוב, ואולי משום דרב אשי אמר שבת כ"ד ב' דהוי עשה ול"ת עשה דשבתון שבת והעשה לא נאמרה קודם מתן תורה קודם שנצטוו על השבת, ואתי עשה ודחי לא תעשה דלא יעשה מלאכה, מאמר זה שמעתי מידידי הגאון רבי שלמה צבי גוטמן שליט"א מח"ס הנפלא דברי שלמה.

בכור ששכח ואכל בערב פסח לפני שמעו סיום
האם מותר לו להמשיך ולאכול כל היום בלא סיום?

איתא בטור אורח חיים הלכות פסח סימן ת"ע וז"ל גרסינן במסכת סופרים הבכורות מתענין בערב פסח, והטעם זכר לנס שניצולו ממכת בכורות.

יש לחקור בכור ששכח ואכל בערב פסח לפני שמעו סיום האם מותר לו להמשיך ולאכול כל היום בלא סיום.

מעדני אשר: נראה ע"פ מה שהקשה בשו"ת ארץ צבי אור"ח חלק ב' סימן ע"ט מדוע בכור העושה סיום בערב פסח מותר לאכול כל היום של ערב פסח, משא"כ העושה סיום בתשעת הימים אינו מותר לאכול בשר רק באותה סעודה, ותיירך דבשבוע שחל בתשעה באב האיסור על עצם אכילה לכך אסור אחרי הסעודת מצוה, משא"כ בתענית בכורים אין איסור אכילה מצד עצמה רק תענית זכר לבכורים, א"כ כיון שאכל כבר לא קיים התענית, משא"כ בשאר תענית להרבה שיטות אף שאכל חייב להתענות דיש ב' ענינים א' תענית ב' איסור אכילה, א"כ לפי זה לגבי נידון דידן כיון שאכל בלא סיום מותר להמשיך לאכול.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין

- א. פקדון שמירתו בליל פסח כיצד? אדם שקיבל פקדון בער"פ ולא נעל את ביתו בליל פסח, וגנבו את הפקדון, האם יכול לפטור את עצמו בטענה שכיון שליל שימורים, מדינא מותר לו להימנע מלנעול את הדלת ואין זו פשיעה.
- ב. אימתי מלו את ישראל בפסח הראשון. קשה על מה שכתב במכילתא נתן להם הקב"ה שתי מצות דם פסח ודם מילה שיתעסקו בהם כדי שיגאלו, ופרש"י שמות י"ב ונתן להם שתי מצות דם פסח ומילה שמלו באותו הלילה, צ"ע א"כ איך שחטו ועשו הפסח כשהם ערלים ומקרא מלא הוא שמות י"ב מה. המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו, ושחיטת הפסח אינה כשרה אלא עד הערב, ואם מלו רק בלילה איך היו מותרים לשחוט.
- ג. גזל גוי בחמץ המחוויב לבערו. חמץ של נכרי שקיבל עליו אחריות הדין הוא שמחוייב לבערו, וצ"ע איך מותר לו לבערו הרי הוא עובר על איסור גזל בקום ועשה.
- ד. חמץ בער"פ דבר שיל"מ. הר"ן בגדים ה"ח ע"א ד"ה א"ל, מחדש שכל דבר שיכול לאכול שנתערב קודם זמן איסורו הו"ל כדבר שיש לו מתירין ולא בטל, וצ"ע א"כ חמץ קודם הפסח מדוע הוא בטל בשישים ומותר בפסח הרי מכיון שיכול לאכול הכל קודם הפסח, לכאורה ידא נחשב דבר שיש לו מתירין ושוב לא ייבטל אף קודם פסח.
- ה. נולד בין השמשות אם מעכב אביו מקרבן פסח. קי"ל שתינוק שנולד בין השמשות נימול לתשעה, מחמת הספק, וא"כ יל"ע הל שמיני בערב פסח האם מעכב את אביו באכילת הפסח דהרי אולי באמת הוא ערל שמילתו הייתה צריכה להיות בשמיני.
- ו. מילה שלא בזמנה הרחה שבת? מה הדין מילה שלא בזמנה בערב פסח שחל להיות בשבת האם זה דוחה שבת מדין מכשירי מצוה שדוחין את השבת.
- ז. מדוע בן לא צריך להסב אצל אביו. קי"ל בן אצל אביו חייב בהסיבה (פי' תעב) ומבואר שהוא מפני דמסתמא האב מוחל לבנו, ומשמע דאם האב אינו מוחל אסור לו לבן להסב. וקשה מ"ש מצות הסיבה מכל המצוות, דהרי כיבוד או"א נדחה מפני כל המצוות שבתורה, ואפי' מפני מצוה דרבנן, וה"ל שידחה כיבוד או"א מפני מצות הסיבה, ויתחייב הבן בהסיבה. ואם נאמר דהסיבה שאני משום דיש בזה בזיון לאב כשבנו מיסב עמו ג"כ, א"כ מה יועיל שהאב ימחול, דמבואר בשו"ת הריב"ש סי"ב בשם הראב"ד דהאב יכול רק למחול על כבודו, אבל על דברים שגורמים לו בזיון הוא אינו יכול למחול.
- ח. גוי שמכרו לו חמץ והפך להתגייר. גוי שמכרו לו את החמץ בערב פסח ורוצה להתגייר בפסח מה יעשה.
- ט. מצות הגדה בפה או בהרחור. מי שלומד בליל הסדר הלכות פסח או בעניני סיפור יציאת מצרים ולא מוציא בפיו האם מקיים המצוה, שלספר ביציאת מצרים.
- י. חמץ הוא היצר הרע. אם חמץ מסמל את היצר הרע, ואת הרוע, מדוע אנו אוכלים זאת כל השנה, ומצינו שבאמת בבית המקדש אסור להביא חמץ. וחז"ל מלחמי תורה ושתי הלחם.
- יא. חמץ של קטנים. קטנים שירשו חמץ (קודם הפסח) לכאורה לא יכולים לבטל את החמץ דאין ייאוש והפקדן הפקר, האם החמץ אסור בהנאה לאור הפסח.
- יב. חידה: כיצד יתכן שיהודי יחזיק בפסח חמץ שלו והוא אינו חייב לבערו מדאורייתא?
- יג. חידה: איך יתכן שאסור לבכור לצום בערב פסח (ואפילו שהוא איש בריא)?
- יד. חידה: מתי יש חיוב לספר לבנו את יציאת מצרים בנוסף על ליל פסח?
- טו. חידה: איך יתכן חנות שכל השנה אסור לקנות בה פרט לערב פסח?
- טז. חידה: איך יתכן חמץ שעבר עליו הפסח, שלכל העולם הוא מותר באכילה ובהנאה פרט לאדם אחד?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תוכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
  2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 057-3154010
- לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו. אנו חורים ומבקשים, השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעודי לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אייר

